

Rapport

En utvärdering av projektet "Din väg"

– ett arbetssätt för att aktivera unga med en kriminell livsstil som varken arbetar eller studerar

BJÖRN JOHANSSON OCH JOHN BRAUER

Editors: Rúna í Baianstovu och Anna-Karin Larsson

www.oru.se

ISSN
ISBN 978-91-87789-97-7

Working Papers and Reports Social work 32

Björn Johansson & John Brauer

En utvärdering av projektet "Din väg" – ett arbetssätt för att aktivera unga med en kriminell livsstil som varken arbetar eller studerar

© Björn Johansson & John Brauer 2023

Titel: En utvärdering av projektet ”Din väg” – ett
arbetsätt för att aktivera unga med en kriminell livsstil
som varken arbetar eller studerar

Utgivare: Örebro University 2023
www.oru.se/publikationer

December 2023

ISBN 978-91-87789-97-7

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
En utblick.....	1
Uppdragsbeskrivning.....	2
Metod.....	2
Socialt och kulturellt kapital.....	4
Del 1. Arbetsättets struktur och innehåll.....	5
Steg 1: Identifiering.....	5
Betydelsen av timing.....	7
Den fysiska miljöns betydelse.....	8
Steg 2: Relationsbyggande.....	8
Möjlighet att stödja deltagare med mer omfattande problem.....	9
Överlämning från ambassadör till arbetskonsulent.....	9
Steg 3: Motiverande samtal.....	10
Del 2. Utfall och samhällsekonomisk utvärdering.....	10
Utfall.....	11
Samhällsekonomisk utvärdering.....	11
Insatsens målgrupp.....	13
Kostnadsbeskrivning.....	13
Referenser.....	16

Inledning

Minskad ungdomsarbetslöshet har varit ett centralt mål i Sverige sedan 1970-talet. Under 2000-talet har frågan breddats till en diskussion om så kallade UVAS, en akronym för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Det rör sig om en heterogen grupp unga med skiftande bakgrund, livssituation och behov där den gemensamma nämnaren antas vara avsaknad av aktivitet i form av arbete och studier. De heterogena livssituationer som utmärker UVAS som grupp är ett argument för att välfärdsstaten inte kan bemöta alla UVAS med en generell insats, utan snarare bör utveckla en uppsättning av insatser som inriktas mot olika delar av UVAS-populationen. Ett exempel på en sådan subgrupp är unga med en kriminell livsstil.

”Din väg” eller projekt Arbetsmarknadsambassadör (AMAMB) är en uppsökande verksamhet som riktar sig mot ungdomar eller unga vuxna i åldern 16–29 år med en kriminell livsstil boende i Örebros utsatta områden. Syftet med projektet är att identifiera ungdomar där det finns motivation till att avsluta den kriminella livsstilen, samt att därefter genom individuellt stöd och relationskapande identifiera och överbrygga befintliga hinder med målet att skapa förutsättningar för målgruppen att aktiveras genom studier och/eller arbete (Örebro kommun, 2022).

Denna rapport är författad inom ramen för en utvärdering av ”Din väg” vilken genomförts av Björn Johansson (projektledare) som är docent i socialt arbete och John Brauer som är fil.dr. i socialt arbete. Både är verksamma vid Örebro universitet. Uppdraget genomförs via ForskarUppdrag, en förmedlingstjänst i regi av Örebro universitet. Bakgrund till uppdraget samt utvärderingsdesignen presenteras mer utförligt nedan.

En utblick

UVAS har kommit att uppmärksammas alltmer i Sverige och enligt Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) fanns 2021 cirka 51 000 personer mellan 16 och 29 år som uppfyllde definitionen av att klassificeras som UVAS. UVAS är en negativ definition, det vill säga den beskriver *frånvaron* av något, arbete eller studier, snarare än orsaken till denna frånvaro. Ur ett myndighetsperspektiv är begreppet problematiskt då det ringar in en heterogen grupp av unga och unga vuxna, ifrån arbetsföra men arbetslösa unga till personer med intellektuell funktionsnedsättning, psykisk ohälsa och/eller personer som nyligen immigrerat till Sverige. Givet att välfärdsstaten ska stödja personer som faller inom ramen för definitionen för UVAS bör sådant stöd bestå av flera olika insatser baserat på de olika subgruppernas skiftande behov.

En subgrupp som uppmärksammas relativt lite är UVAS som är eller har förhöjd risk att bli kriminella. Historiskt har det ur ett svenskt perspektiv varit vanligare att resonera i termer av ungdomsbrottslighet vilket bemöts via socialtjänst, Statens institutionsstyrelse och i slutändan Kriminalvården. Genom att närma sig dessa frågor ur ett UVAS-perspektiv skiftas perspektivet. Nämnda myndigheter, vilka arbetar med ”kriminella ungdomar” fokuserar i huvudsak på att förhindra brott, det vill säga att något inte ska hända. UVAS-insatser fokuserar ofta på utfall i form av att deltagare ska arbeta eller studera, det vill säga att något ska hända. För att komplicera bilden kan även frånvaron av arbete eller studier vara en riskfaktor för ökad kriminalitet, det vill säga att vara UVAS kan bidra till att personer över tid utvecklar en kriminell livsstil (Fryshuset, 2022). Att främja deltagande i arbete och/eller studier för UVAS har därför

två potentiella vinster: dels ökar arbetsmarknadsdeltagandet, dels minskar risken att individen ägnar sig åt kriminella handlingar.

Vad gäller insatser, som fokuserar på UVAS i eller i riskzonen för kriminalitet, tycks det finnas relativt få insatser. I Järva finns ett projekt – ”Min karriär!” – vilket är finansierat av Allmänna Arvsfonden och implementeras av Studieförbundet Vuxenskolan i samarbete med Fryshuset Husby. Verksamheten är inriktad på att genom olika karriärintroduktioner, upplevelser och andra aktiviteter möjliggöra och påvisa ungdomars möjligheter till framtida banor genom att stärka målgruppens rätt till drömmar, framtidstro och inkludering i samhället. Emellertid riktar sig denna verksamhet till en något yngre målgrupp, då det vänder sig till unga mellan 13 och 17 år. Likaså är innehållet annorlunda.

Internationellt är forskningen på området begränsad. En trolig anledning till den begränsade forskningen är att frågan överlappar två olika fält: UVAS respektive ungdomsbrottslighet vilka ofta hanteras enskilt både inom politik och förvaltning respektive forskning. Den begränsade forskning som finns har främst varit inriktad på karriärrådgivning och karriärutveckling för ungdomsbrottslingar. I en studie av Roos (2005) lyfts betydelsen av att arbeta med klienterna i syfte att utveckla mogna attityder och kompetenser. Praktikernas primära uppgift är att få klienterna att utveckla strategier som håller dem borta från brottslighet genom att understödja medvetenhet, kunskaper, färdigheter och attityder som krävs för att erhålla och behålla ett arbete. Detta resultat understöds också i en kvasi-experimentell studie av Allen & Bradley (2015). Resultatet visar att klienter som genomgick en 12-veckors karriärrådgivningsintervention avsevärt förbättrade sina förmågor och en större mognad jämfört med kontrollgruppen. Mot bakgrund av resultatet menar Allen & Bradley (2015) att implementering av karriärrådgivning för denna klientgrupp förbättrar deras karriärmöjligheter vilket i sin tur förhindrar återfall i brott och andra negativa konsekvenser.

Uppdragsbeskrivning

Utvärderingen består av två delar. Den första delen syftar till att granska måluppfyllelsen (effektmålen) och den förväntade nyttan av projektet ”Din väg”. Härvidlag handlar det om att sammanställa statistiska uppgifter och utfall för ungdomar som är föremål för de insatser som tillhandahålls inom ramen för projektet ”Din väg”, samt att på grundval av tidigare forskning skatta den ekonomiska samhällsnyttan. Den andra delen ämnar att mer i detalj analysera arbetssättets struktur och innehåll i syfte att kunna identifiera framgångsfaktorer, men också eventuella hinder som de professionella möter. Ambitionen är med andra ord dels att identifiera vilka faktorer som är (särskilt) betydelsefulla för att nå framgång med arbetssättet, dels att identifiera vad som kan försvåra att arbetssättet inte når de förväntade effekterna. **Resultatet av denna utvärdering baseras på de 8 månaders arbete som genomförts av den totala projekttiden om 12 månader.**

Metod

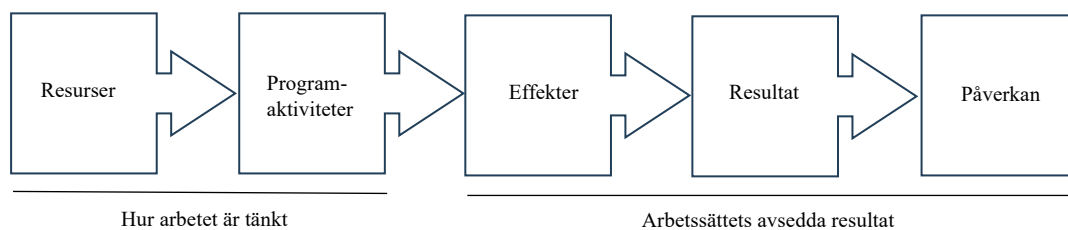
Materialet som samlats in, bearbetats och analyserats består av samtal med verksamhetsföreträdare och intervjuer med anställda i verksamheten, analys av projektplanen samt statistiska uppgifter relaterade till deltagarna i verksamheten. Intervjuerna med de anställda i verksamheten genomfördes i syfte att undersöka hur verksamheten är uppbyggd och bedrivs samt att identifiera eventuella utmaningar med arbetssättet. De intervjuades berättelser har sammanställts i narrativ form utifrån teman som utkristalliserats vid bearbetningen av de

transkriberade intervjuerna. Löptexten, som i koncentrerad form återger respondenternas uttalanden, varvas med citat i löptext, samt med tolkningar och reflektioner relaterade till utvärderingens syfte.

De statistiska uppgifter som erhållits från den tjänsteperson som ansvarar för dokumentationen har sammanställts och analyserats i förhållande till verksamhetens uppsatta effektmål. De sammanställda uppgifternas tillförlitlighet har också kontrollerats genom ett stickprovsförfarande.

I analysen av arbetssättets struktur och innehåll tillämpas en programteoretisk analys. Den programteoretiska analysen syftar till att synliggöra hur verksamheten är organiserad, hur arbetet är tänkt att fungera, hur det i praktiken genomförs, vilka utmaningar arbetssättet kan möta, samt verksamhetens avsedda och oavsedda resultat. Tillvägagångssättet bidrar inte bara med kunskap om arbetssättets struktur och innehåll utan också till att identifiera de professionellas erfarenheter om framgångsfaktorer och eventuella hinder som de möter i arbetet. Kunskap som kan vara viktig när det gäller att utveckla verksamheten. Huvuddragen i detta tillvägagångssätt kan beskrivas med utgångspunkt i följande modell.

Figur 1: Det programteoretiska ramverket

Resurser syftar på olika former av personalmässiga, ekonomiska, och organisatoriska resurser som finns för handen för att interventionen ska kunna genomföras.

Aktiviteter syftar på vad de inblandade aktörer gör med de resurser som finns till förfogande. Det handlar t.ex. om de processer, verktyg, handlingar, tekniker och åtgärder som kan användas för att uppnå de planerade aktiviteterna.

Effekter syftar på aktiviteternas direkta effekter rörande målbeteendet (ytaspekter).

Resultat (outcomes) syftar på de specifika förändringar som sker när det gäller målgruppens attityder, beteenden, kunskaper, kompetenser och dylikt (processaspekter). Det kan handla om såväl kort- som långsiktiga förändringar.

Påverkan (impact) syftar på de grundläggande avsedda eller oavsedda förändringar som aktiviteterna medför för målgruppen eller för den organisation där aktiviteterna genomförts (djupaspekter).

I analysen av måluppfyllelsen (effektmålen) och den förväntade nyttan tillämpas också en samhällsekonomisk analys i syfte att skatta insatsens kostnadseffektivitet (nytta). Det handlar om att bedöma relationen mellan kostnader och effekter av insatsen. Vad som bedöms vara mest kostnadseffektivt är avhängigt vilket tidsperspektiv vi intar, men det beror också på om vi värderar kostnaderna utifrån ett individ-, grupp- eller samhällsperspektiv. Den samhällsekonomiska analysen baseras på en sekundäranalys av tidigare genomförda samhällsekonomiska analyser relaterade till den aktuella målgruppen. Tillvägagångssättet beskrivs mer i detalj nedan.

Socialt och kulturellt kapital

För att förstå innehållet i det studerade arbetssättet kommer vi i det följande redogöra för två begrepp – socialt och kulturellt kapital – som vi tar vår utgångspunkt i när det gäller att förstå och förklara förutsättningarna för de sociala relationer som identifieringsprocessen och relationsbyggandet vilka är avgörande för ett framgångsrikt utfall.

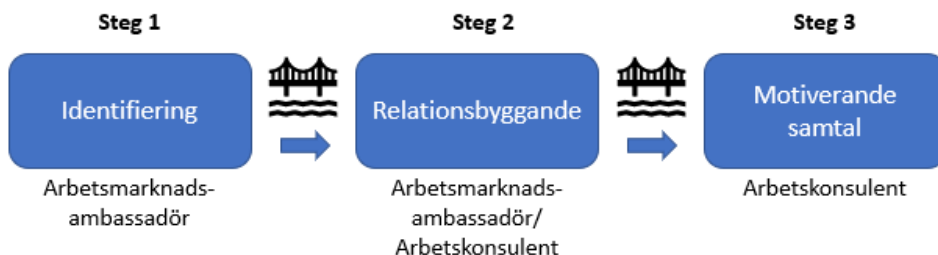
Socialt kapital är ett begrepp som beskriver hur individer via tillit, eller genom att bygga tillit, kan tillgängliggöra sig resurser och skapa fördelar i interaktion med andra (Bourdieu, 1999). Centralt är att besitta kunskap om nätverk, att ha kontakter inom specifika grupper samt att ha respekt. Det är lätt att associera till företagsledare, lobbyister och andra grupper, det vill säga grupper som har stort inflytande på samhället, där nätverk används för att få inflytande. Men en central poäng är att det sociala kapitalet värderas olika beroende på socialt sammanhang. Det är inte givet att unga i Brickebacken eller Oxhagen värderar samma sociala kapital som politiker i Stockholm gör; en person som åtnjuter aktning och respekt i det sistnämnda sammanhanget är inte garanterad aktning och respekt i det förstnämnda sammanhanget. En framstående forskare som studerat ungdomsbrottslighet, Elijah Andersson (1998, 1999) har påtalat att respekt är en särskilt relevant form av socialt kapital att beakta i relation till personer som vistas i kriminella kretsar. I dessa sammanhang, ”på gatan”, är det viktigt att framträda på ”rätt” sätt för att både känna sig respekterade och att tillerkännas respekt från andra.

Kulturellt kapital är en annan betydande kapitalform vilken fokuserar på kunskaper, erfarenheter samt sätt att tänka och prata, vilka tillerkänns ett specifikt värde i en grupp (Bourdieu, 1999). Värdet kan variera från ett sammanhang till ett annat. Den amerikanske sociologen Randall Collins skiljer mellan tre former av kulturellt kapital eller kulturella resurser: (1) allmänt kulturellt kapital, det vill säga den uppsättning identitetssymboler individen är bärare av som medlem i en grupp. Dessa symboler är så att säga inte direkt kopplade till den enskilde utan till medlemskapet i gruppen. Värdet bestäms av den sociala grupp där individen ingår; (2) Specifikt kulturellt kapital, det vill säga den enskilde individens specifika identitetssymboler, eller egenskaper, samt (3) rykte, det vill säga den uppfattning andra har om den enskilde individen ifråga. Det kulturella kapitalet är till viss del ett resultat av individens tidigare erfarenheter från interaktioner eller interaktionskedjor. Det kulturella kapitalet har en stratifierande funktion vilket innebär att det har betydelse för frågor om makt och status i relationerna till andra (Collins, 1988). I detta sammanhang kan det kulturella kapitalet, i form av erfarenheter av den situation som den tilltänkta målgruppen ingår i vara av särskild betydelse för att på ett enklare sätt få tillträde och möjligheter till relationsbyggande.

Del 1. Arbetssättets struktur och innehåll

Det övergripande målet med projektet är att få den aktuella målgruppen att komma i aktivitet i form av studier och/eller arbete. För att kunna nå detta mål krävs det att vissa villkor uppfylls och att vissa aktiviteter genomförs. Enligt den beskrivning av arbetsprocessen som återfinns i projektplanen (Örebro kommun, 2022) omfattar arbetssättet tre steg. Då intervjuerna i utvärderingen begränsats till arbetsmarknadsambassadörerna kommer steg 3 beskrivas med utgångspunkt i projektplanen.

Figur 2. Arbetsprocess

Källa: Örebro kommun (2022), s. 5.

Steg 1: Identifiering

Arbetsprocessens första steg handlar om att identifiera potentiella deltagare i projektet. Identifieringen sker med hjälp av arbetsmarknadsambassadörer vilka känner till vilka individer i det aktuella området som tillhör den målgrupp som projektet riktar in sig på. För att detta steg ska fungera krävs det kunskap om målgruppen och kompetens att kunna möta potentiella deltagare. Det handlar om att arbetsmarknadsambassadörerna måste ha kunskap om hur de ska närma sig och etablera kontakter med potentiella deltagare från den aktuella målgruppen, samt hantera olika situationer som kan uppstå i arbetet. Detta kan ske på olika sätt. Under intervjuerna med arbetsmarknadsambassadörerna framkommer att identifieringsprocessen kan ta sig olika uttryck beroende på den potentiella deltagarens öppenhet och situation. Nedan följer två exempel. Det första handlar om att lokalisera potentiella deltagare:

I: När du söker upp potentiella deltagare i ”Din väg” är det då att du rör dig på platser där de är?

IP: Ja, men idag har de inte så många ställen att hänga. Det finns inga fritidsgårdar som är till för dem, så det är inte så svårt att hitta dem egentligen... så vi söker upp dem, men det händer att de söker upp oss för vi kanske har jobbat med en person och dennes vän har fått tag på oss. Det sprider sig...

Det andra exemplet handlar om i vilken situation de potentiella deltagarna befinner sig.

I: Sen kommer du in...du måste ju ha ett sätt att närma dig på?

IP: Det tar olika lång tid... för vissa kan det ”dåliga” gå bra och de gillar det ...vissa har kanske problem och konflikter eller vad det kan vara, så jag brukar kanske ta dem till fotbollsmatcher för att kunna närma mig och ha en konversation med dem. För det är svårt att bara komma – du måste plugga, måste börja jobba...

Av citatet framgår att sättet att söka upp och identifiera potentiella deltagare kan variera. I denna process är emellertid resurserna tid och personliga egenskaper betydelsefulla. Att etablera och upprätthålla kontakter kan ibland vara tidskrävande. Det kan till exempel handla om att bygga upp tillitsfulla relationer och att försöka informera och övertyga den potentiella deltagaren om

alternativa vägar. Ett exempel på hur arbetet kan gå till återfinns i citaten nedan där arbetsmarknadsambassadören försöker få en potentiell deltagare att fundera om sin framtid. I denna process är förmågan till relationsskapande viktig. Det handlar om att kunna möta potentiella deltagare på ett sätt som inte skambelägger eller utmanar dem utan tar hänsyn till deras individuella förutsättningar och behov. En särskilt viktig egenskap i denna process är arbetsmarknadsambassadörernas sociala och kulturella kapital eller kompetenser. Vikten av socialt kapital eller kompetens framkommer under intervjuerna, bland annat när det gäller frågan om utmaningar i samband med att under identifieringsfasen etablera kontakt med potentiella deltagare:

IP: Jag tror att det är att de har något annat för sig, ofta är det att det är saker på gång... så vi måste ha tålmod och inte vara på dem för mycket för då är det hej då, jag har tjatat för mycket och jag har varit på dem för mycket... jag måste ha fingertoppskänsla....

I: Det är en svår balansgång?

IP: Ja exakt, är det rätt läge nu... för många har temperament förstår du, men det är också till min fördel att jag är från samma ställe och jag förstår dem, jag förstår att de är i en viss situation och om han skulle lägga sig i, vad skulle jag tänka? Varför lägger han sig i? Vad jobbig den här killen är, han är som min mamma eller pappa... förstår du? Men man måste ha fingertoppskänsla...

Denna ”fingertoppskänsla” handlar bland annat om lyhördhet:

IP: Lyssnar... förstår personen och försöka se från deras perspektiv hur de ser på saker, för då vet jag hur jag ska bemöta och svara dem och vad de behöver... Det är mycket lyssna, man måste låta dem prata ut och se vad som tynger dem... det är som en terapeut... lyssna är en bra egenskap skulle jag säga...

IP: Typ så... Att lyssna, bygga tillit och förtroende... även om det inte går så bra som det ska så är jag ju ändå där och försöker hjälp så att de inte hamnar i de dåliga sakerna...

Betydelsen av så kallat kulturellt kapital framträder också under intervjuerna med arbetsmarknadsambassadörerna när vi samtalar om deras erfarenheter och kännedom om de utmaningar som de potentiella deltagarna står inför och hur de potentiella deltagarna tänker.

IP: För första gången är det positivt att se ut som jag gör och ha den bakgrunden som jag har, för första gången i mitt liv. Det har aldrig varit så.

Citatet visar att intervjupersonens utseende och bakgrund fungerar som ett kulturellt kapital, eller ”socialt smörjmedel”, som ger arbetsmarknadsambassadörerna tillträde till platser och potentiella deltagare där förvaltningens ordinarie personal skulle ha svårare att få tillträde. Efter citatet ovan utvecklar arbetsmarknadsambassadören med att den egna åldern, utseendet samt de egna erfarenheterna gör att han i högre grad uppfattas vara någon som potentiella deltagare kan spegla sig i, i jämförelse med andra kommunala medarbetare.

Samtidigt som arbetsmarknadsambassadörerna förlitar sig på att, av potentiella deltagare, uppfattas som ett alternativ till kommunens övriga verksamheter så är det viktigt att betona den brobyggande funktion som ambassadörerna har. De fungerar då som en bro mellan förvaltningens övriga arbete och den målgrupp som projektet riktas mot. Den bilden bekräftas av en av arbetsmarknadsambassadörerna som menar att det skett en viss förändring när det gäller målgruppens attityder gentemot personer som inte delar samma bakgrund eller erfarenheter.

IP: För grejen är den att idag lyssnar en människa mer på en människa som kommer utifrån. Förut skulle det bara vara hej då, schas med dig, gå härifrån, inga samtal med någon utifrån... men nu skulle jag säga att nu skulle de lyssna på vad du har att säga, men de ser verkligen om du vill hjälpa eller inte, så de läser av om den

här personen genuint vill hjälpa till eller inte, så det beror på hur du bemöter dem, så du skulle inte ha svårt heller... men det är enklare för jag är från samma ställe och jag vet och ser det de ser idag... jag skulle göra ett bättre jobb...

Som framgått ovan upplever arbetsmarknadsambassadörerna att deltagarna ibland kan vara avvaktande, vilket kan ha sin grund i en bristande tillit eller förtroende för myndigheter. Arbetsmarknadsambassadörerna upplever emellertid att bilden förändrats något de senaste åren, samtidigt som den varierar i förhållande till olika aktörer.

IP: Det är ingen hittills som ser negativt att jag jobbar med det här... men är det helg så säger jag att vi kan träffas nästa vecka på det här kaféet eller ta en promenad... en del vill inte träffas där de bor överhuvudtaget... de upplever det svårt... De ser mig inte som en myndighetsperson... tidigare ville ingen prata med fältarna, men idag kan de snacka...

I: Är det viktigt att inte förknippa ”Din väg” med socialtjänsten med tanke på det du sagt om de här killarna?

IP: De har inte en bra bild av socialtjänsten, men det är svårt... Socialtjänsten gör ett bra jobb, men de har bara fel bild, såsom de hade om fältarna innan... Men vi är ”Din väg”, vi jobbar med dig och vill ditt bästa. Vi ska jobba mot dig...

I: Ser de socialtjänsten som något ”ont”?

IP: Ja, många gör det, många gör faktiskt det, tyvärr och det är svårt att få bort den här bilden...

Utdragen visar att ”Din väg” utgör ett viktigt komplement till andra aktörer och insatser som många deltagare saknar tillit till. Återigen finns skäl att återknyta till den metaforiska användningen av kapital. Arbetsmarknadsambassadörerna förknippas inte med socialtjänsten utan kommer från samma bakgrund som deltagarna själva.

Samtidigt som ”Din väg” erbjuder ett alternativ till annan kommunal verksamhet bör det betonas att arbetet inte bör ses som en kritik eller avståndstagare av kommunen. Arbetsmarknadsambassadörerna har kläder med kommunens logotyp vilket tydligt markerar deras organisatoriska hemvist. Som titeln antyder är medarbetarna *ambassadörer* vilka arbetar uppsökande för att uppmärksamma deltagare på det stöd de kan få av övriga verksamheter samt vid behov öka förtroendet för dessa verksamheter:

IP: Det kan vara så att personer som har dålig erfarenhet av skolan. Om de [presumtiva deltagarna] inte vem du är så kan de säga: ”jobba du i skolan?” Då svarar vi: ”Nej, jag jobbar med något helt annat. Men i kommunen”... Vill du inte träffa någon annan är det ok. Jag tycker det är bra för då kan man bygga broar in till kommunen. Det finns deltagare som jag skickat vidare till ungdomsaktivitetsstöden.

Betydelsen av timing

Något som utmärker ”Din väg”, i jämförelse med merparten av förvaltningens andra arbetsmarknadsinsatser, är att det förstnämnda har en friare struktur vad gäller inbokning av möten:

IP: Många känner så här: ”ja jag går på det här mötet [i förvaltningens andra arbetsmarknadsinsatser] och se då?” De kan inte ringa ett samtal till den personen, ”nu har det här hänt eller vad ska vi göra?” De har inte den kontakten. För oss är det lättare för oss kan de ringa jämt.

Enligt arbetsmarknadsambassadörerna är denna friare struktur en viktig förutsättning för att anpassa verksamheten till deltagarnas förväntningar och förutsättningar:

IP: Ungdomar idag har dålig koncentrationsförmåga. Vill de något måste man få tag i dem vid rätt tidpunkt. Kanske att något bra har hänt eller att något är på väg att bli bra, att man då tar tag i dem och säger "det här gick jättebra, vi jobbar vidare på det". Eller om något negativt har hänt... Timingen är superviktig...

Citaten tyder på att arbetsmarknadsambassadörerna ser ett värde av att erbjuda mer flexibelt stöd som en anpassning för deltagare vilka av olika anledningar har svårt att förhålla sig till den mer rigida strukturer som utmärker insatser som andra kommunala verksamheter samt andra organisationer erbjuder.

Den fysiska miljöns betydelse

Deltagare till projektet har rekryterats från flera kommuner, i huvudsak Markbacken, Oxhagen, Varberga och Vivalla¹. En av de intervjuade arbetsmarknadsambassadörerna betonar att den fysiska miljön är av betydelse:

IP: Brickebacken, det har varit lite svårare där borta. Folk syns inte på samma sätt där borta. Folk hänger på bakgårdarna mer där. I Vivalla finns centrum. Det finns verksamheter i skolan, efter skoltid och sammanhang att gå till.

Citatet är ett utdrag ur en längre sekvens där arbetsmarknadsambassadören resonerar kring varför arbetet är lättare i vissa områden. Då arbetssättet bygger på uppsökande arbete är fysisk miljö som genererar möten med potentiella deltagare en viktig resurs i projektet. En central motfråga blir då hur förvaltningen ska möta upp behov hos målgruppen bosatta i Brickebacken, givet antagandet att ett substantiellt antal ur målgruppen vistas där. Här är det svårt för oss, som författat rapporten, att ge skarpa förslag men möjliga överväganden kan vara utökad samverkan med andra organisationer i Brickebacken där arbetsmarknadsambassadörerna i bästa fall kan nytta existerande nätverk (det vill säga socialt kapital) via representanter för dessa organisationer.

Steg 2: Relationsbyggande

När kontakten med potentiella deltagare etablerats vidtar steg två – relationsbyggandefasen. I detta steg bygger arbetsmarknadsambassadörerna vidare på den kontakt som etablerats och försöker bygga en relation som går ut på att mer strukturerat och intensivt arbeta med enskilda individer. Detta arbete består av att skapa förtroende och motivation samt att inspirera och coacha deltagare. Det är emellertid svårt att dra en tydlig gräns när identifieringsprocessen slutar och relationsbyggandefasen startar. Vägen till att skapa förtroende och motivation kan se olika ut vilket också intervjupersonerna ger uttryck för:

IP: Det är många saker som kommer upp...de får sig en tankeställare också, så jag brukar fråga vissa personer som har problem... Just nu, hur du lever och hur du tar din vardag... var ser du dig själv om fem år? De säger, jag tror inte att jag lever... Jag brukar svara...du vet bara sanningen själv, så varför inte ta tag i det nu och lämna allt... Många får sig en tankeställare och börjar tänka själva, för det slår dem...

I: Är det för att de kanske har haft kompisar som råkat illa ut?

IP: Jaja...

I: Blir det mer motivation då?

IP: Jaja, för många har sett och hört någon gå bort eller skada sig, så det driver dem verkligen... att jag verkligen måste ändra på det här... så var ska vi börja? En del vill verkligen börja direkt... det är en tankeställare för dem.

¹ Enligt det underlag som förvaltningens sammanställning är fördelningen mellan kommunerna bland deltagarna följande: Brickebacken fyra deltagare, Markbacken 11 deltagare, Oxhagen 11 deltagare, Vivalla 49 deltagare. Fem deltagare är från andra delar av Örebro och i fyra fall saknas information om kommuner.

I: Hur ser föräldrarna på det?

IP: Många föräldrar älskar det faktiskt, de säger till mig... du måste vara med honom varje dag, du måste säga att det här är dåligt och de föräldrar som vet vad deras söner gör något dåligt är ännu mer på oss och säger prata med honom, prata lite vet med honom... då säger jag att det ska vi göra

En sak som framkommer under intervjuerna är att motivationen till förändring ibland kan öka om någon i deltagarnas nätverk eller bekantskapskrets blivit hjälpt eller hamnat i ”strul”, alternativt att deltagarnas familjenätverk eller nära anhöriga trycker på och kräver förändring.

IP: Många är lika, håller på med samma saker och är på samma ställen eller förorter... vissa är lite olika för de har framtidsplaner och vill göra något av sina liv... de har inte bara fått hjälpen eller pushen, så ibland behöver de bara lite... men de har verkligen framtidsplaner, de vill plugga, men de vet inte riktigt hur de ska ta tag i det... .. mycket också hushållet, eller hemifrån, för föräldrarna, många föräldrar har sina egna dagliga battles, många kan kanske inte språket, de går på stöd och de har mycket, allt är inte bra så det är svårt för dem att lära sina ungdomar och hålla koll på dem vad de gör på dagarna och så, så det är mycket så att ungdomarna själva får ta reda på den kunskapen...

I: Skulle du säga att det största hindret är mer kopplat till att de saknar stöd hemifrån eller är det att just nu passar det inte för nu har jag andra saker för mig?

IP: Jag tror att det är att de har något annat för sig, ofta är det att det är saker på gång... så vi måste ha tålmod och inte vara på dem för mycket för då är det hej då, jag har tjatat för mycket och jag har varit på dem för mycket... jag måste ha fingertoppskänsla... är det rätt läge nu? ... för många har temperament förstår du, men det är också till min fördel att jag är från samma ställe och jag förstår dem, jag förstår att de är i en viss situation och om han skulle lägga sig i, vad skulle jag tänka? Varför lägger han sig i? Vad jobbig den här killen är, han är som min mamma eller pappa... förstår du? Men man måste ha fingertoppskänsla...

Tidsåtgången och hur denna fas gestaltar sig avgörs av den enskilda individens förutsättningar. I vissa fall är denna fas mycket tidseffektiv, i andra tar det längre tid då motivationen till förändring är låg. Även om tidsspännet för relationsbyggandefasen varierar finns det enligt projektplanen ett riktvärde att inledningsvis ha en mer intensiv kontakt om ca tre tillfällen per vecka under två månader. Kontakten fortsätter sedan under flera månaders tid.

Möjlighet att stödja deltagare med mer omfattande problem

Samtidigt som det är svårt att i praktiken skilja mellan identifieringsfasen och den relationsbyggande fasen så förekommer det även att arbetsmarknadsambassadörerna diskuterar möjliga vägar framåt med deltagare innan kontakt etableras med arbetskonsulent. En av ambassadörerna nämner som exempel en deltagare som inledningsvis var hemmasittande med fysiska problem. Deltagaren var initialt mycket negativ till att ta kontakt med sjukvården men efter regelbunden uppmuntran av ambassadören kontaktade deltagaren sjukvården och har nu fått hjälp vidare för att må bättre. Liknande situationer kan uppstå när deltagare har problem med tungt missbruk då ambassadörerna hänvisar deltagare till att ta kontakt med sjukvården. Vad dessa exempel påvisar är möjligheten för arbetsmarknadsambassadörerna att även fånga upp och motivera deltagare som har problem vilka är bortom arbetsmarknadsenhetens kompetens.

Överlämning från ambassadör till arbetskonsulent

När arbetsmarknadsambassadören bedömer att deltagaren är redo ska en fysisk träff med arbetskonsulent från Verksamhet arbetsmarknad bokas in. I detta skede träffar arbetskonsulent den enskilde individen tillsammans med arbetsmarknadsambassadören. Detta samtal är

individanpassat och utgår från den enskilda individens erfarenheter och eventuella vilja att förändras.

IP: Det beror på vad de vill göra, för jag kan bara pusha dem till det de vill göra. Vi säger att de vill plugga och då kollar vi upp vad de behöver... det här behöver du läsa upp...vill du gå folkhögskola eller Komvux... då kollar vi upp det... har vi samtal här eller ute eller på något kafé... och då kollar vi upp det och då ser vi att personen måste läsa upp något och då ansöker vi tillsammans...

BJ: Så du är en sorts handledare?

IP: Ja exakt, det är enkelt att säga till någon gör, men ibland svårt att göra det själv... så jag hjälper dem. Det är så med de flesta, någon måste visa dem första gången... men därefter så är det lättare... vi kollar svaren, behöver du någonstans att plugga så fixar jag det? Är det någon som vill jobba så kollar vi om det är rätt typ av jobb som personen vill jobba med, då kollar vi om den är inskriven hos Arbetsförmedlingen, annars så går vi med dem dit och sen letar vi jobb. Här kanske enhetschefen har en möjlighet för den här personen, sen jobbar vi från det... men det ska heller inte gå för snabbt utan vi ska försöka jobba med personlig utveckling, intervju träning, skriva cv, men samtidigt gå på olika event och föreläsningar tillsammans. Förra veckan var det en föreläsning om personlig utveckling och då tog jag med tre killar dit för att hjälpa till...

Efter relationsbyggandefasen tar det tredje steget i arbetsprocessen vid.

Steg 3: Motiverande samtal

I detta steg får deltagaren individuell coaching och vägledning av en arbeidskonsulent. Dessa motiverande samtal är i likhet med tidigare samtal individuella. Med hjälp av motiverande samtal ska arbeidskonsulenterna stötta individen med målet att motivera denne till att ta nästa steg mot ett arbete eller mot studier. I detta steg ska aktuella insatser och aktiviteter kopplas på per omgående för att behålla individens motivation till förändring. Arbetet behöver kunna ske på flexibla arbetstider med flexibla metoder. Därefter ska en kontinuerlig uppföljning av individerna ske tillsammans med fortsatta motiverande samtal och lämpligt individanpassat stöd. Arbetet bedöms vara framgångsrikt om deltagaren aktiverats genom att ha erhållit ett arbete eller börjat studera.

Del 2. Utfall och samhällsekonomisk utvärdering

Enligt projektplanen är projektets övergripande *mål att öka antalet ungdomar från utsatta områden som studerar eller arbetar. Förväntad effekt är att minska samhällskostnaden till följd av kriminalitet och öka samhällsvinsterna av att fler ungdomar inkluderas och bidrar till samhällsutvecklingen. Den förväntade nyttan är att öka förtroendet för myndigheter och andra samhällsaktörer hos ungdomarna.* Nedbrutet i mer specificerade och mätbara mål innebär det att projektet ska (i) **identifiera, träffa och kartlägga minst 120 individer från målgruppen;** (ii) att **30 individer från målgruppen ska skrivas in och arbetas med inom ramen för projektet.** Av dessa ska 60 procent (18 individer) av de som skrivs in inom ramen för projektet arbeta eller studera 6 månader efter inträde i projektet. Resterande 40 procent (12 individer) ska ha en tydlig plan för att i närtid börja studera eller arbeta.

Vid utvärderingar av olika insatsers effektivitet måste vi först och främst bedöma insatsens effektivitet i termer av hur effektiv insatsen är i förhållande till dess målsättningar. För det andra måste insatsens kostnadseffektivitet (nytta) bedömas, dvs. bedöma relationen mellan kostnader och effekter av insatsen. Vad som bedöms vara mest kostnadseffektivt är avhängigt vilket tidsperspektiv vi intar, men det beror också på om vi värderar kostnaderna utifrån ett individ-, grupp- eller samhällsperspektiv. I dagsläget är verksamhetens budget 1 miljon kronor, fördelat

på personalkostnader om 920 000 kr och overheadkostnader om 90 000 kr (Örebro kommun, 2022).

Utfall

Verksamhetens mätbara mål är för det första att identifiera, träffa och kartlägga 120 individer, för det andra att skriva in och arbeta med 30 individer. Av dessa ska 18 individer (60 procent) arbeta eller studera 6 månader efter inträdet i projektet. Resterande 12 individer (40 procent) ska ha en tydlig plan för att i närtid börja studera eller arbeta. Under projektets första **åtta månader** (av projekttidens 12 månader) från mars till och med oktober 2023 har verksamheten identifierat, träffat och kartlagt 84 individer från målgruppen, vilket motsvarar 70 procent av det planerade antalet. Samtidigt har verksamheten skrivit in och arbetat med 37 individer från målgruppen, vilket motsvarar **23 procent fler** än planerat. Utfallet när det gäller de mer specificerade målen kring de som verksamheten ska skriva in och arbeta med har 27 individer gått vidare till arbete eller studier (50 procent fler än målsättningen) och 10 individer tagit del av någon form av insats, exempelvis via Ung Arena. Ung arena är den av kommunens arbetsmarknadsenheter som har huvudfokus på ungdomar.

Tabell 1: Mål och utfall efter åtta månaders arbete

	Planeringstal (n)	Utfall (n)	Måluppfyllelse (%)
Identifiera, träffa och kartlägga	120	84	70%
Skriva in och arbeta med totalt	30	37	123%
- varav arbete eller studier	18	27	150%
- varav tydlig plan (inkl. någon form av insats)	12	10	83%

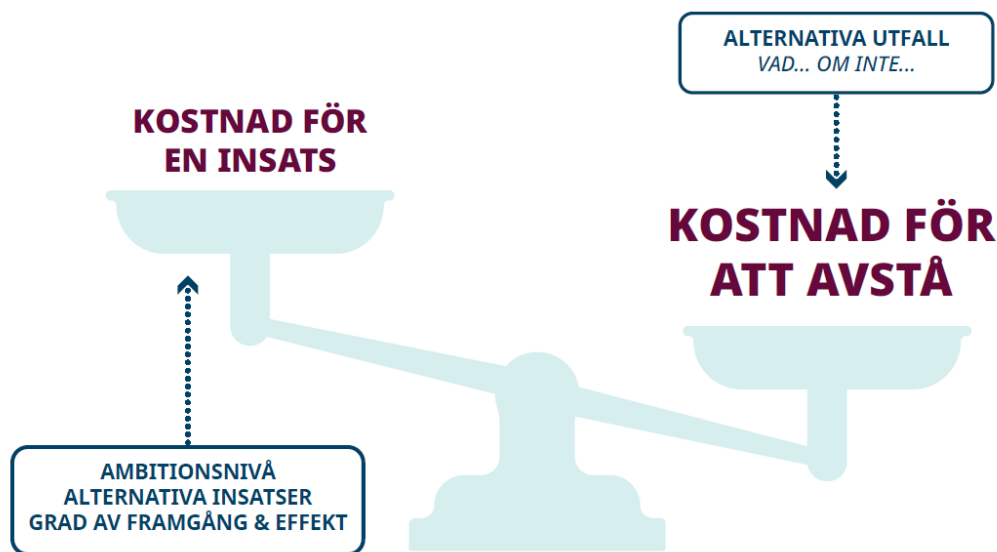
Resultatet indikerar att måluppfyllelsen när det gäller verksamhetens mål att identifiera, träffa och kartlägga medlemmar i den aktuella målgruppen inte uppnåtts till fullo. En rimlig förklaring till detta är att verksamheten inte kom igång förrän i mars månad 2023. Däremot är måluppfyllelsen när det gäller att skriva in och arbeta med målgruppen bättre än förväntat. Uppfyllelsen när det gäller att få deltagarna i arbete eller studier är **50 procent högre än målsättningen**.

Samhällsekonomisk utvärdering

Att skatta den samhällsekonomiska nyttan av olika verksamheter, insatser eller interventioner är komplicerat och behäftat med viss osäkerhet. Skattingarna måste alltid utgå från det problem som är i fokus. Därefter måste olika aktörers aktiviteter beskrivas och prissättas. Det handlar härvidlag om allt från kostnader i rena pengar till insatser i form av nedlagd tid. Kostnaderna omfattar: (i) *försörjning*, dvs. kostnader som uppstår till följd av att människor inte kan försörja sig själva eller sitt hushåll, såsom sjukpenning, aktivitetsersättning eller ekonomiskt bistånd, a-kassa och sjukersättning; (ii) *uteblivna skatter och avgifter*, dvs. finansiella kostnader, eller transfereringar. (iii) *insatser*, dvs. kostnader för olika former av prevention, vård eller rehabilitering (reala kostnader). I kalkylmodellerna beaktas normalt mellan 150 och 250 variabler som identifierats, kvantifierats och prissatts för att fånga ett panorama av insatser som kan bli aktuella för den aktuella målgruppen; samt (iv) *förlorat produktionsvärde*, dvs. kostnader som uppstår till följd av att människor som skulle kunna arbeta (helt eller delvis) inte tas i anspråk och deras bidrag till folkhushållet (BNP-bidraget) därmed uteblir. Det därpå följande steget handlar om att identifiera effekten av insatsen. Ibland

kan det vara svårt att säkerställa om det är insatsen i sig eller om det är andra aktörers insatser som bidrar till förändring. Sedan ska effekten kvantifieras och värderas i kronor. Det handlar här om att exempelvis analysera hur snabbt deltagaren kommer in i utbildning eller på arbetsmarknaden samt att skatta värdet av uteblivet utanförskap. Vidare måste effekternas påverkan på olika aktörer värderas. Hos vilken aktör eller vilka aktörer är de framtida besparingarna störst? Slutligen måste frågan preciseras ytterligare och hänsyn tas till problematikens komplexitet, allvar, varaktighet och eventuell pålagring, dvs. anhopning av olika problem hos berörda deltagare.

Figur 3: Att balansera kostnaden för insatsen mot kostnaden för att avstå

Källa: Nilsson Lundmark & Nilsson (2022), s. 42

För att kunna sätta en prislapp på värdet av en insats måste det finnas en uppfattning av vad alternativet att inte ingripa kostar, dvs. balansera kostnaden för insatsen mot kostnaden för att avstå. I mer kontrollerade studier ingår vanligtvis en kontroll-/jämförelsegrupp som delar väsentliga egenskaper med den grupp som får insatsen. I socialt arbete är det dock ofta svårt att tillhandahålla dylika förutsättningar varför forskare istället använder ett sorts rimlighetsresonemang baserat på expertbaserade hypoteser vilka syftar till att ge rimliga och trovärdiga svar på vad som skulle ha hänt om vi inte agerat på ett visst sätt.

En som under lång tid ägnat sig åt dylika samhällsekonomiska analyser är nationalekonomen Ingvar Nilsson med kollegor vid Institute for Socio Ecological Economics. Vi kommer ta vår utgångspunkt i deras räkneexempel när vi skattar insatsens eventuella samhällsekonomiska nytta.

Eftersom alla kalkyler om framtida kostnader är behäftade med viss osäkerhet baseras Nilsson Lundmark & Nilssons (2022) samhällsekonomiska analys på ett antal övergripande principer. Den första är försiktighetsprincipen, vilket innebär att alltid ligga i underkant i beräkningarna. Den andra principen är att exkludera kostnader för sådant som kan vara betydelsefullt, men som kan vara diskutabelt eller svårt att mäta, såsom indirekta effekter på tredje man och den sociala omgivningen, nästa generation, diffusa och etiskt svårsmätbara effekter som rädsla, lidande, smärta, för tidig död, försämrad livskvalitet, diffusa spridningseffekter eller diffusa effekter på samhället i stort som minskad tillit och otrygghet.

Därtill tar den samhällsekonomiska kalkylen sin utgångspunkt i ett antal antaganden om målgruppen: (i) att unga normalt sett träder in i arbetslivet vid 25 års ålder, (ii) att dessa unga senare i livet kommer att nå upp till en medellön på 25 000 kronor i månaden, samt (iii) att beräkningen följer målgruppen under trettio år, d.v.s. fram till 55 års ålder.

Insatsens målgrupp

Insatsens målgrupp är som tidigare nämnts ungdomar eller unga vuxna (16–29 år), boende i Örebros utsatta områden, som idag är att betrakta som unga varken arbetar eller studerar (UVAS), uttrycker misstro och/eller saknar förtroende till befintliga myndigheter och/eller samhällsaktörer, befinner sig i en livssituation där påtryckningar från omgivningen begränsar möjligheten att närma sig studier eller arbete, men är motiverade att göra en förändring som leder till studier eller etablering på den reguljära arbetsmarknaden. Därtill ska deltagare som har haft en kriminell livsstil eller kopplingar till kriminella sammanhang prioriteras. Denna målgrupp är till stora delar identisk med den målgrupp som Nilsson Lundmark & Nilsson (2022) beskriver i sin rapport Utanförskap och unga, varför vi i det följande kommer använda deras fiktiva exempel om ett trettiootal ungdomar i ett gäng (inte ett etablerat kriminellt gäng) för att beskriva de samhällsekonomiska kostnaderna som genereras om deras situation inte förändras och de hamnar i utanförskap (Se Nilsson Lundmark & Nilsson, 2022, kapitel 2 för en mer detaljerad beskrivning av olika skeenden i det aktuella scenariot).

Kostnadsbeskrivning

I 12–15 års åldern börjar ungdomarnas gryende utanförskap ge socioekonomiska effekter och avtryck. Under perioden uppgår de ackumulerade kostnaderna till totalt drygt 24 miljoner (drygt sex miljoner på årsbasis). Per person innebär det i storleksordningen 700 000–1 100 000 kronor för den aktuella perioden eller ca en kvarts miljon kronor per år. Kommunen står för 57 % av de totala kostnaderna vilket motsvarar ca 14 miljoner kronor eller i genomsnitt 4–5 miljoner kronor på årsbasis. Kostnaderna är primärt relaterade till skola och socialtjänst.

Tabell 2: De totala ackumulerade samhällskostnaderna under perioden 12–24 års ålder för ett gäng (30 individer), fördelar på olika samhällsaktörer och vid olika tidpunkter

Ålder	12–15 års ålder	16–19 år	20–24 år
Arbetsförmedling	0 kr	64 112 kr	577 008 kr
Försäkringskassa	3 105 666 kr	6 802 546 kr	13 640 505 kr
Kommun	13 932 974 kr	31 525 610 kr	65 231 444 kr
Region	3 170 430 kr	7 882 642 kr	17 140 636 kr
Rättsväsendet	380 000 kr	2 668 200 kr	13 619 777 kr
Övriga	733 533 kr	1 662 600 kr	12 162 933 kr
Produktionsvärde	3 233 070 kr	8 428 140 kr	36 085 681 kr
Summa kostnader	24 555 673 kr	59 033 850 kr	158 457 984 kr

Källa: Nilsson Lundmark & Nilsson (2022), s. 16.

I 16–19 års åldern förvärras situationen med tilltagande destruktiva beteenden, våld, droger och kriminalitet. Fler samhällsaktörer blir också aktuella, vilket resulterar i kostnadsökningar på ytterligare ca 35 miljoner kronor till totalt 60 miljoner kronor. Detta motsvarar en kostnad på 1–2 miljoner kronor per person under perioden. De kommunala kostnaderna ökar med nästan

18 miljoner kronor och uppgår under perioden till totalt 31 miljoner kronor. Av de totala samhällskostnaderna bär kommunen fortfarande den största bördan med 53 %.

I 20–24 års åldern är utanförskapet ofta en del av vissa ungas identitet. De destruktiva beteendena har för vissa förvärrats och lett i riktning mot mer etablerat missbruk och tydlig kriminalitet. Under denna period eskalerar kostnaderna med nästan 100 miljoner kronor, från knappt 60 miljoner kronor till ca 160 miljoner kronor för ett gäng ungdomar av det skisserade slaget. Det motsvarar en kostnad motsvarande 5–7 miljoner kronor per person. De totala kommunala kostnaderna uppgår fram till 24 års ålder till drygt 65 miljoner kronor eller 2–3 miljoner kronor per ungdom i gänget. Kommunens andel av de totala samhällskostnaderna upp till 24 års ålder uppgår till 41%. Om vi endast beaktar de kommunala kostnaderna under denna 5 årsperiod uppgår de till nästan omkring 225 000 kronor per ungdom i gänget.

I detta sammanhang är det dock viktigt att påpeka att kostnaderna för personer i den situation som beskrivs inte upphör i samband med att de fyller 25 år. För några kommer det att fortsätta under lång tid och kanske accelerera. Det gäller bland annat den målgrupp som projektet ”Din väg” riktar in sig på. Den totala samhällsliga prislappen och konsekvenserna såväl som konsekvenserna för människor i eller på väg in i utanförskap torde således bli både allvarliga och kostsamma. Ett misslyckande kan i värsta fall leda till utanförskap och utestängning under decennier. Ekonomiska effekter som kan mätas i miljontals kronor, rent av tiotals miljoner, per person. Enligt en annan beräkning från Nilsson Lundmark & Nilsson (2012) beräknas en person som fastnar i kriminalitet under 15 års tid kosta cirka 23 miljoner under sin ”karriär”.

Om vi följer försiktighetsprincipen och bedömer den samhällsekonomiska nyttan utifrån den genomsnittliga kommunala kostnaden om ca 225 000 kronor per person och år under perioden 20–24 år, så skulle projektet ”Din väg”, ur ett kommunalt ekonomiskt perspektiv betraktas som självfinansierat om verksamheten lyckas hjälpa fem ungdomar per år. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv skulle det vara tillräckligt om verksamheten lyckas hjälpa två ungdomar per år. Denna beräkning baseras på den totala årliga genomsnittliga samhällskostnaden om drygt 650 000 kronor per person och år under perioden 20–24 år. Alternativt skulle vi baserat på den årliga kommunala kostnaden om ca 7 miljoner som ungdomarna i det fiktiva exemplet genererar kunna säga frånvaron av insatser skulle kosta kommunen lika mycket som sju projekt av detta slag. Baserat på den totala samhällsekonomiska kostnaden skulle det motsvara nästan ett hundra projekt av detta slag. Den uppmärksamme läsaren torde ha noterat att vi i dessa resonemang inte tagit hänsyn till ”värsta tänkbara scenario” baserat på en person som fastnar i allvarlig kriminalitet. I ett sådant scenario skulle kostnaderna för detta utanförskap öka med flera miljoner per person efter bara några år till följd av stegrande samhällskostnader i form av försörjning, uteblivna skatter och avgifter samt förlorat produktionsvärde.

Mot bakgrund av verksamhetens effekt (utfallet) och den samhällsekonomiska beräkningen visar analysen att verksamheten är effektiv, trots att utvärderingen baseras på åtta av projektets planerade tolv månader. När det gäller verksamhetens mätbara mål har (i) verksamheten från mars till och med oktober 2023 identifierat, träffat och kartlagt 84 individer från målgruppen, vilket motsvarar 70 procent av det planerade antalet om 120 individer. Samtidigt har verksamheten (ii) skrivit in och arbetat med 37 individer från målgruppen, vilket motsvarar **23 procent fler** än det planerade antalet om 30 individer. Enligt de mätbara mål som verksamheten satt upp ska 60 procent (18 individer) arbeta eller studera 6 månader efter inträdet i projektet

och resterande 40 procent (12 individer) ha en tydlig plan för att i närtid börja studera eller arbeta. Utfallet när det gäller dessa mål är att 27 individer gått vidare till arbete eller studier (**50 procent fler än målsättningen**) och att 10 individer deltar i någon form av insats, exempelvis via Ung Arena, dvs den av kommunens arbetsmarknadsenheter som har huvudfokus på ungdomar.

Om vi utgår från försiktighetsprincipen och relaterar verksamhetens måluppfyllelse efter projektets åtta första månader till den samhällsekonomiska nyttan kan verksamheten ur ett samhällsekonomiskt perspektiv sägas vara kostnadseffektiv då den baserat på de 27 individer som börjat arbeta eller studera under projektiden innebär en **årlig kostnadsbesparing** på 6 075 000 kronor för kommunen eller 17 550 000 kronor för samhällets samtliga aktörer. Om vi även skulle beakta övriga 10 individer som befinner sig i någon form av insats torde den årliga kostnadsbesparingen för kommunen och övriga samhällsaktörer bli ännu större. Trots att projektet endast pågått i åtta månader och att projektet "Din väg" därför ännu inte nått upp till planeringstalen när det gäller antalet individer som verksamheten ska identifiera, träffa och kartlägga uppvisar projektet **ett bättre utfall när det gäller antalet individer som skrivits in och som börjat arbeta eller studera.**

Referenser

- Allen, K.R. and Bradley, L. (2015), Career Counseling With Juvenile Offenders: Effects on Self-Efficacy and Career Maturity. *Journal of Addictions & Offender Counseling*, 36: 28-42. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1874.2015.00033.x>
- Anderson, E. W. (1998). 'The Social Ecology of Youth Violence'. i: M. Tonry & M. H. Moore. Ed. *Youth Violence. Crime and Justice. A Review of Research*. Vol. 24. Chicago: The University of Chicago Press. s. 65–104.
- Anderson, E. W. (1999). *Code of the street. Decency, Violence and the Moral Life of the Inner City*. New York: WW Norton.
- Bourdieu, P. et al. (1999) *Praktiskt förnuft: bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos.
- Collins, R. (1988). *Theoretical Sociology*. San Diego: Harcourt Brace Jovanovich.
- Fryshuset (2022). *Röster från unga som varken arbetar eller studerar. En sammanställning av ungas behov för att komma in på arbetsmarknaden*. Stockholm: Fryshuset. <https://fryshuset.se/nyhet/ny-rapport-roster-fran-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar>
- Nilsson Lundmark, E. & Nilsson, I. (2012). *Vänd dem inte ryggen. Socioekonomisk analys av destruktiva subkulturer*. Stockholm: Fryshuset.
- Nilsson Lundmark, E. & Nilsson, I. (2022). *Utanförskap och unga. En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).
- Roos, L. (2006). National impact: the effects of career development on employment among juvenile offenders. *National Forum of Educational Administration and Supervision Journal*, Vol. 23, No. 4.
- Örebro kommun. (2022). *Arbetsmarknadsambassadörer. Projektplan. 2022-09-19*.